

WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (czwarta izba)
z dnia 26 stycznia 2005 r. *

W sprawie T-193/02

Laurent Piau, zamieszkały w Nantes (Francja), reprezentowany przez
M. Fauconneta, avocats,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez O. Beynet oraz
A. Bouqueta, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń
w Luksemburgu,

strona pozwana,

popieranej przez

Międzynarodową Federację Związków Piłki Nożnej (FIFA), z siedzibą w Zurichu
(Szwajcaria), reprezentowaną przez F. Louisa oraz A. Vallery'ego, avocats,

interwenient,

* Język postępowania: francuski.

mającej za przedmiot stwierdzenie nieważności decyzji Komisji z dnia 15 kwietnia 2002 r., oddalającej skargę wniesioną do niej przez skarżącego, która dotyczyła regulaminu Międzynarodowej Federacji Związków Piłki Nożnej (FIFA) w sprawie działalności agentów zawodników,

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (czwarta izba),

w składzie: H. Legal, prezes, V. Tiili i M. Vilaras, sędziowie,

sekretarz: I. Natsinas, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 22 kwietnia 2004 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

- 1 Międzynarodowa Federacja Związków Piłki Nożnej (FIFA) jest stowarzyszeniem prawa szwajcarskiego utworzonym w dniu 21 maja 1904 r. Zgodnie ze statutami stowarzyszenia, obowiązującymi od dnia 7 października 2001 r., jego członkami są związki krajowe (art. 1), zrzeszające kluby piłkarskie kwalifikowane jako amatorskie

lub zawodowe. Kluby zawodowe mogą organizować się w związki szczególne, a mianowicie „ligi zawodowe”. Związki krajowe mogą jednocześnie tworzyć konfederacje (art. 9). Zawodnicy związków krajowych zrzeszonych w FIFA są amatorami jak i nieamatorami (art. 61).

- 2 Zgodnie ze statutami, niezmiennym celem FIFA jest promocja piłki nożnej, rozwój przyjaznych stosunków pomiędzy stowarzyszeniami krajowymi, konfederacjami, klubami oraz zawodnikami, jak również wydawanie i kontrola regulaminów oraz metod dotyczących reguł gry i uprawiania piłki nożnej (art. 2).

- 3 Statuty, regulaminy i decyzje FIFA są wiążące dla jej członków (art. 4). W skład FIFA wchodzi organy o kompetencjach prawodawczych, wykonawczych, i administracyjnych, odpowiednio — kongres, komitet wykonawczy, sekretariat generalny, jak również komisje stałe i komisje ad hoc (art. 10). Komisja dyscyplinarna i komisja odwoławcza (art. 43) stanowią organy sędziowskie FIFA. Trybunał Arbitrażowy Piłki Nożnej, początkowo przewidziany jako jedyny organ uprawniony do rozstrzygania sporów, których przedmiot przekracza wartość określoną przez kongres (art. 63), nie został utworzony. Na warunkach określonych porozumieniem zawartym pomiędzy FIFA a Międzynarodową Radą Arbitrażową w dziedzinie sportu kompetencje Trybunału Arbitrażowego Piłki Nożnej wykonuje Trybunał Arbitrażowy do Spraw Sportu, który został ustanowiony przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski z siedzibą w Lozannie (Szwajcaria) i który orzeka na podstawie regulacji FIFA, sportowego kodeksu arbitrażowego oraz, pomocniczo, prawa szwajcarskiego. Orzeczenia tego trybunału mogą zostać zaskarżone do szwajcarskiego trybunału federalnego.

- 4 Rozporządzenie wykonawcze do statutów przewiduje, iż agenci zawodników winni być w posiadaniu licencji agenta wydawanej przez FIFA (art. 16) i udziela upoważnienia komitetowi wykonawczemu do wydawania przepisów określających warunki wykonywania niniejszego zawodu (art. 17).

- 5 W dniu 20 maja 1994 r. FIFA przyjęła regulamin w sprawie działalności agentów zawodników, który wszedł w życie w dniu 1 stycznia 1996 r. wraz z poprawkami wprowadzonymi w dniu 11 grudnia 1995 r. (zwany dalej „regulaminem pierwotnym”).
- 6 Na mocy regulaminu pierwotnego prawo wykonywania rzeczonego zawodu było uzależnione od uprzedniego uzyskania licencji wydawanej przez właściwy związek krajowy i było zastrzeżone wyłączenie dla osób fizycznych (art. 1 i 2). Postępowanie poprzedzające wydanie licencji przewidywało przeprowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej mającej na celu sprawdzenie wiedzy kandydata, w szczególności w zakresie prawa i sportu (art. 6, 7 i 8). Kandydat nie mógł prowadzić działalności, która pozostawałaby w sprzeczności z działalnością agenta, oraz winien był spełniać określone wymogi etyczne, jak np. nie figurować w rejestrze karnym jako prawomocnie skazany za popełnienie przestępstwa (art. 2, 3 i 4). Ponadto kandydat był zobowiązany złożyć gwarancję bankową w wysokości 200 000 franków szwajcarskich (CHF) (art. 9). Stosunki pomiędzy agentem a zawodnikiem były bezwzględnie regulowane umową zawartą na okres najwyżej dwóch lat, mogącą ulec przedłużeniu (art. 12).
- 7 W przypadku naruszenia postanowień regulaminu agencji, zawodnicy i kluby podlegali sankcjom. Agent mógł zostać ukarany ostrzeżeniem, naganą, upomnieniem, grzywną o niesprecyzowanej wysokości oraz odebraniem licencji (art. 14). Zawodnicy i kluby podlegali karze grzywny, do wysokości odpowiednio 50 000 i 100 000 CHF. Zawodnicy ponadto mogli podlegać karze zawieszenia dyscyplinarnego (w wymiarze do 12 miesięcy). W stosunku do klubów mogły mieć zastosowanie takie środki jak zawieszenie czy zakaz przeprowadzania transferów (art. 16 i 18). Została również powołana „komisja ds. statusu piłkarza”, jako organ decyzyjny i nadzorczy z ramienia FIFA (art. 20).
- 8 W dniu 23 marca 1998 r. L. Piau skierował do Komisji skargę, którego przedmiotem był cytowany powyżej regulamin pierwotny. Po pierwsze, podniósł on zarzut sprzeczności wspomnianego regulaminu z „art. [49] i następnymi Traktatu [WE] dotyczącymi wolnej konkurencji w zakresie świadczenia usług” wskazując z jednej

strony utrudnienia w podejmowaniu rzeczonego zawodu poprzez niejasny tryb przeprowadzania egzaminu i wymóg złożenia gwarancji, z drugiej zaś strony, przewidziany system kontroli i sankcji. Po drugie w jego opinii regulamin wprowadzał niebezpieczeństwo dyskryminacji pomiędzy obywatelami Państw Członkowskich. Po trzecie zarzucał on regulaminowi, iż ten nie przewiduje środków zaskarżenia czy możliwości odwołania się od decyzji i mających zastosowanie sankcji.

- 9 Uprzednio, tj. w dniu 20 lutego 1996 r., do Komisji wpłynęła skarga Multiplayers International Denmark, której przedmiotem była również niezgodność wspomnianego regulaminu z art. 81 i 82 WE. Ponadto została ona poinformowana o petycjach, które wpłynęły do Parlamentu Europejskiego, odpowiednio w dniu 29 października 1996 r. i 9 marca 1998 r., wniesionych przez obywateli niemieckich i francuskich, dotyczących tego samego regulaminu.
- 10 Komisja wszczęła postępowanie przewidziane rozporządzeniem Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r. — pierwsze rozporządzenie wprowadzające w życie art. 81 i 82 Traktatu (Dz.U. 13, str. 204), pismem z dnia 19 października 1999 r. przedstawiając FIFA podniesione zarzuty. W piśmie o przedstawieniu zarzutów wskazała, iż regulamin pierwotny stanowi decyzję związku przedsiębiorstw w rozumieniu art. 81 WE i poddała w wątpliwość zgodność ograniczeń sformułowanych w tym regulaminie z dyspozycją teżże normy, a mianowicie obowiązku uzyskania licencji, wyłączenia osób prawnych z zakresu podmiotów, którym licencja może być udzielona, zakazu korzystania przez kluby i zawodników z usług nielicencjonowanych agentów, wymogu złożenia gwarancji bankowej oraz przewidzianych regulaminem sankcji.
- 11 W odpowiedzi na pismo o przedstawieniu zarzutów FIFA w dniu 4 stycznia 2000 r. wyraziła swój sprzeciw wobec uznania powołanego regulaminu za decyzję związku przedsiębiorstw. Ograniczenia zawarte w treści regulaminu motywowała ona troską o zapewnienie należytych standardów etyki i kwalifikacji zawodowych podtrzymując, iż regulamin ów podlega wyłączeniu na mocy art. 81 ust. 3 WE.

- 12 W dniu 24 lutego 2000 r. w pomieszczeniach Komisji odbyło się wysłuchanie, na które stawili się przedstawiciele L. Piau i FIFA, jak również Międzynarodowej Federacji Związków Zawodowych Piłkarzy— FIFPro, która wyraziła zainteresowanie zawodników regulacją działalności agentów.
- 13 W dniu 10 grudnia 2000 r., w następstwie wszczętego przez Komisję postępowania administracyjnego, FIFA przyjęła nowy regulamin w sprawie działalności agenta zawodników, który wszedł w życie w dniu 1 marca 2001 r. i został ponownie znowelizowany w dniu 3 kwietnia 2002 r.
- 14 Nowy regulamin FIFA (zwany dalej „regulaminem znowelizowanym”) nadal uzależnia możliwość wykonywania zawodu agenta zawodników, który jest nadal zastrzeżony wyłącznie dla osób fizycznych, od posiadania licencji wydanej na czas nieograniczony przez właściwy związek krajowy (art. 1, 2 i 10). Kandydat, który winien czynić zadość wymogowi „nienagannej reputacji” (art. 2), jest poddawany egzaminowi pisemnemu (art. 4 i 5), który jest testem wielokrotnego wyboru, mającemu na celu sprawdzenie wiedzy prawnej i sportowej kandydata (załącznik A). Agent jest również zobowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej związanej z wykonywaniem zawodu lub w razie jej braku złożyć gwarancję bankową w wysokości 100 000 CHF (art. 6 i 7).
- 15 Stosunki pomiędzy agentem a zawodnikiem winny stanowić przedmiot umowy na piśmie, zawartej na okres najwyżej dwóch lat, z możliwością przedłużenia. Umowa winna określać wynagrodzenie agenta, które jest wyliczane na podstawie wynagrodzenia zasadniczego brutto zawodnika, które w przypadku braku porozumienia między stronami stanowi 5 % jego wartości. Kopia umowy jest przekazywana związkowi krajowemu, który zapewnia FIFA dostęp do prowadzonych przez siebie rejestrów umów (art. 12). Licencjonowani agenci zawodników są zobowiązani przestrzegać postanowień statutów i regulaminów FIFA oraz powstrzymać się od pozyskiwania zawodnika związanego ważną umową z klubem (art. 14).

- 16 Został ustanowiony system sankcji w odniesieniu do klubów, zawodników i agentów. W przypadku naruszenia uprzednio przywołanych zasad każdy z nich podlega karom ostrzeżenia, nagany, upomnienia, jak również grzywny (art. 15, 17 i 19). Agenci zawodników mogą zostać ukarani zawieszeniem lub odebraniem licencji (art. 15). Zawodnicy mogą zostać zawieszeni na okres do dwunastu miesięcy (art. 17). Również kluby podlegają karze zawieszenia oraz zakazowi przeprowadzania transferów, w wymiarze do trzech miesięcy (art. 19). Tak agenci, jak i zawodnicy i kluby, podlegają karze grzywny. Wysokość grzywny w odniesieniu do agentów zawodników, podobnie jak w regulaminie pierwotnym, nie została sprecyzowana, podczas gdy w stosunku do zawodników i klubów jej minimalny wymiar wynosi od tej pory odpowiednio — 10 000 CHF i 20 000 CHF (art. 15, 17 i 19). Wszystkie przewidziane sankcje mogą być orzekane łącznie (art. 15, 17 i 19). Spory wynikłe na tym tle są rozstrzygane przez właściwy związek krajowy lub „komisję ds. zawodników”. Przyjęte środki przejściowe pozwalają na dalsze obowiązywanie licencji przyznanych pod rządami dotychczasowej regulacji (art. 23). Kodeks etyki zawodowej i wzór umowy o reprezentowanie są załącznikami do regulaminu znolizowanego (odpowiednio załączniki A i B).
- 17 Ze zmian wniesionych w dniu 3 kwietnia 2002 r. wynika, iż obywatele Unii Europejskiej czy państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) kierują swoje wnioski o wydanie licencji do krajowego związku ich państwa pochodzenia lub pobytu, bez konieczności wykazania się odpowiednim okresem pobytu, oraz iż mogą zawrzeć umowę ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej związanej z wykonywaniem zawodu w którymkolwiek z państw Unii Europejskiej czy EOG.
- 18 Odpowiednio w dniach 9 i 10 lipca 2001 r. Parlament Europejski ogłosił zamknięcie spraw wszczętych w następstwie wniesienia petycji wskazanych w pkt 9.
- 19 W dniu 3 sierpnia 2001 r. Komisja skierowała do L. Piau pismo na mocy art. 6 rozporządzenia Komisji (WE) nr 2842/98 z dnia 22 grudnia 1998 r. w sprawie przesłuchania stron w określonych procedurach na podstawie art. [81] i art. [82] Traktatu WE (Dz.U. L 354, str. 18). Komisja wskazała w jego treści, iż jej interwencja wobec FIFA doprowadziła do usunięcia z regulaminu w sprawie wykonywania działalności agenta zawodników zasadniczych aspektów ograniczających i że wobec powyższego ze względu na brak interesu wspólnotowego nie ma podstaw do kontynuowania postępowania.

- 20 W dniu 12 listopada 2001 r. Komisja skierowała pismo tej samej treści do Multiplayers International Denmark, na które wnoszący skargę do Komisji nie odpowiedział.
- 21 W odpowiedzi na pismo z dnia 3 sierpnia 2001 r., o którym mowa w pkt 19, w dniu 28 września 2001 r. L. Piau poinformował Komisję, iż podtrzymuje swoją skargę. Podniósł on, iż znowelizowany regulamin nadal pozostawał w sprzeczności z art. 81 ust. 1 WE w zakresie przepisów odnoszących się do egzaminu i ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej związanej z wykonywaniem zawodu oraz że wprowadzono nowe ograniczenia w postaci zasad etyki zawodowej, wzoru umowy i reguł określających wymiar wynagrodzenia. Według skarżącego ograniczenia te nie mogą być przedmiotem wyłączenia na podstawie art. 81 ust. 3 WE. Ponadto L. Piau zwrócił uwagę, iż Komisja nie rozpatrzyła rzeczonego regulaminu pod kątem jego zgodności z postanowieniami art. 82 WE.
- 22 Decyzją z dnia 15 kwietnia 2002 r. (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”) Komisja oddaliła wniosek L. Piau. Komisja podnosi, iż ze względu na brak interesu wspólnotowego nie ma wystarczających podstaw do kontynuowania postępowania, w zakresie w jakim najistotniejsze ograniczenia będące przedmiotem wniosku zostały uchylone — obowiązek uzyskania licencji, jej zdaniem, może być uzasadniony — oraz w przypadkach gdzie utrzymane w mocy ograniczenia mogłyby być zakwalifikowane jako wyjątki na podstawie art. 81 ust. 3 WE i tam gdzie art. 82 WE nie znajduje zastosowania w niniejszym przypadku.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 23 Pismem z dnia 14 czerwca 2002 r. L. Piau wniósł niniejszą skargę.

- 24 W dniu 5 listopada 2002 r. FIFA wniosła o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta, celem poparcia wniosków Komisji. Postanowieniem prezesa pierwszej izby Sądu z dnia 5 grudnia 2002 r. interwencja została dopuszczona.
- 25 Decyzją Sądu podjętą w dniu 2 lipca 2003 r. wyznaczony został, poczynawszy od dnia 1 października 2003 r., sędzia sprawozdawca z czwartej izby Sądu, której tym samym sprawa została przydzielona.
- 26 W dniu 11 marca 2004 r. w ramach środków organizacji postępowania Sąd przesłuchał Komisję i FIFA w kwestii ubezpieczenia agentów od odpowiedzialności cywilnej związanej z wykonywaniem zawodu, wynagrodzenia agentów zawodników i przewidzianych znowelizowanym regulaminem możliwości zaskarżenia decyzji oraz L. Piau w kwestii czynności, które podejmował on w celu wykonywania działalności agenta zawodników.
- 27 FIFA, Komisja i L. Piau odpowiedzieli listownie na pytania Sądu, pismami, które wypłynęły do Sądu odpowiednio w dniach 1, 2 i 5 kwietnia 2004 r.
- 28 Na rozprawie w dniu 22 kwietnia 2004 r. wysłuchano wystąpień stron oraz ich odpowiedzi na zadane przez Sąd pytania.
- 29 Skarżący wnosi do Sądu o:
 - stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

30 Komisja wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie skarżącego kosztami postępowania.

31 FIFA wnosi do Sądu o:

— stwierdzenie niedopuszczalności i bezpodstawności skargi;

— obciążenie skarżącego kosztami postępowania.

W przedmiocie dopuszczalności

Argumenty stron

32 FIFA podważa dopuszczalność skargi. Podnosi ona, iż skarżący nie ma w niniejszej sprawie interesu prawnego skoro, po pierwsze, nigdy oficjalnie nie ubiegał się o prawo wykonywania zawodu agenta zawodników, a po drugie, ustawa francuska, która miałaby zastosowanie w niniejszej sprawie, jest bardziej restrykcyjna niż regulamin FIFA.

- 33 Komisja wyjaśnia, iż nie podniosła ona zarzutu niedopuszczalności skargi, gdyż uznała, iż L. Piau posiadał powiązania ze światem piłki nożnej i że zamierzał wykonywać zawód agenta zawodników.
- 34 L. Piau podnosi, iż jego skarga skierowana przeciwko decyzji Komisji odrzucającej jego wniosek jest dopuszczalna. Wskazuje on, iż zamierzał wykonywać zawód agenta zawodników począwszy od 1997 r. oraz zwraca uwagę na liczne sprzeczności pomiędzy regulaminem FIFA a ustawodawstwem francuskim.

Ocena Sądu

- 35 Komisja nie powołała się na niedopuszczalność skargi. Przedmiotem wniosku o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta może być jedynie poparcie wniosków jednej ze stron postępowania (art. 40, akapit ostatni Statutu Trybunału Sprawiedliwości, mający zastosowanie do Sądu Pierwszej Instancji na mocy jego art. 53).
- 36 Nie jest zatem dopuszczalne podniesienie przez FIFA zarzutu niedopuszczalności, na który nie powołuje się strona, do poparcia wniosków której została ona dopuszczona jako interwenient. Sąd nie rozpatrzył zatem środków przywołanych w tym zakresie (wyrok Trybunału z dnia 24 marca 1993 r. w sprawie C-313/90 CIRFS przeciwko Komisji, Rec. str. I-1125, pkt 22).
- 37 Tym niemniej na podstawie art. 113 regulaminu Sądu Pierwszej Instancji, może on w każdym czasie z urzędu badać, czy skarga jest niedopuszczalna ze względu na bezzwzględne przeszkody procesowe, w tym także te, które zostały podniesione przez interwenientów (wyrok Sądu z dnia 24 października 1997 r., w sprawie T-239/94 EISA przeciwko Komisji, Rec. str. II-1839, pkt 26).

- 38 Faktem jest, iż L. Piau jest adresatem decyzji Komisji, która ostatecznie zamyka postępowanie wszczęte na podstawie rozporządzenia nr 17, i że prawidłowo się się od owej decyzji odwołał. Odmowa kontynuowania rzeczzonego postępowania i oddalenie skargi wniesionej do Komisji wpływają niekorzystnie na sytuację prawną skarżącego, któremu zgodnie z utrwalonym orzecznictwem powinien przysługiwać środek zaskarżenia w celu ochrony jego uzasadnionych interesów (wyrok Trybunału z dnia 25 października 1977 r., w sprawie C-26/76 Metro przeciwko Komisji, Rec. str. 1875, pkt 13, i wyrok Sądu z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie T-37/92 BEUC i NCC przeciwko Komisji, Rec. str. II-285, pkt 36). Trybunał jednocześnie orzekł, iż przedsiębiorstwo niebędące stroną, którego uzasadniony interes w przedstawieniu uwag w ramach postępowania podjętego na mocy rozporządzenia nr 17 został uznany przez Komisję, jest uprawnione do wniesienia skargi (ww. wyrok w sprawie Metro przeciwko Komisji, pkt 6, 7 i 11–13).

Co do istoty sprawy

1. Co do postępowania w przedmiocie skargi do Komisji

Argumenty stron

- 39 L. Piau podnosi po pierwsze, iż Komisja niedopełniła spoczywających na niej obowiązków w ramach postępowania w przedmiocie skargi wniesionej do Komisji na podstawie art. 3 rozporządzenia nr 17. W konsekwencji, jako że FIFA nie zgłosiła jej regulaminu pierwotnego, Komisja wstrzymała się od zajęcia stanowiska w sprawie zarzucanego naruszenia i przyjęła, iż regulamin ten może podlegać wyłączeniu. Naruszyła tym samym zasadę dobrej wiary, która winna przyświecać relacjom pomiędzy obywatelami a Wspólnotą, jak również zasadę pewności prawna.

- 40 Po drugie skarżący podnosi, iż Komisja nie przeprowadziła dochodzenia, ani nie uzasadniła zaskarżonej decyzji w odniesieniu do art. 82 WE, mimo że skarga do Komisji obejmowała swym zakresem ten przepis, co wynikało z korespondencji pomiędzy skarżącym a Komisją, w szczególności z pism z dnia 31 stycznia i 30 marca 2001 r. Dochodzenie nie objęło swym zakresem art. 82 WE, który nie został wzmiankowany w piśmie o przedstawieniu zarzutów. Tym samym Komisja postąpiła wbrew uzasadnionym oczekiwaniom L. Piau, nie rozpoznając jego skargi w tym przedmiocie.
- 41 Komisja podnosi, po pierwsze, iż brak zgłoszenia nie oznacza, że środek, o którym nie zawiadomiono, jest niezgodny z prawem wspólnotowym.
- 42 Po drugie podnosi ona, iż nie miała ona obowiązku prowadzić dochodzenia ani uzasadniać swej decyzji w odniesieniu do art. 82 WE, którego skarga nie dotyczy, a na który skarżący powołuje się w terminie późniejszym (w dniu 28 września 2001 r.), skoro nic nie wskazywało na naruszenie tego postanowienia.
- 43 FIFA podtrzymuje, iż zaskarżona decyzja nie musiała być uzasadniona w odniesieniu do art. 82 WE, który nie był przedmiotem skargi do Komisji, a został przywołany przez skarżącego jedynie później. Zważając na okoliczności sprawy, Komisja mogąc oddalić skargę wyłącznie w oparciu o brak interesu wspólnotowego, dostatecznie uzasadniła zaskarżoną decyzję w stosunku do art. 82 WE.

Ocena Sądu

- 44 Jeśli chodzi w pierwszej kolejności o rozpoznanie skargi wniesionej do Komisji w postępowaniu na podstawie rozporządzenia nr 17, należy przypomnieć, iż Komisja dysponuje w tym zakresie szerokimi uprawnieniami dyskrecyjnymi (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 4 marca 1999 r., w sprawie C-119/97 P Ufex przeciwko Komisji, Rec. str. I-1341, pkt 88 i 89).

45 W niniejszym przypadku L. Piau złożył do Komisji w dniu 23 marca 1998 r. skargę zrehabilitowaną w formie podsumowania, odnoszącą się do regulaminu FIFA w sprawie działalności agentów zawodników, której przedmiotem był „art. [49] i następne Traktatu [WE], dotyczące wolnej konkurencji w przedmiocie świadczenia usług”, w której nota bene nie znalazło się odniesienie do rozporządzenia nr 17. Komisja, do której wpłynęła inna skarga dotycząca tego samego regulaminu (zob. pkt 9), oceniła, iż przedstawione okoliczności rodzą pewne pytania z zakresu prawa konkurencji i uznała skargę L. Piau za wniesioną w trybie art. 3 rozporządzenia nr 17.

46 W konsekwencji Komisja wszczęła postępowanie administracyjne przewidziane w przypadkach naruszenia zasad konkurencji, przeprowadzając dochodzenie, kierując do FIFA w dniu 19 października 1999 r. pismo o przedstawieniu zarzutów i przystępując, w dniu 24 lutego 2000 r., do wysłuchania zainteresowanych stron. Nie pozostawia wątpliwości, iż postępowanie to w znacznym zakresie skłoniło FIFA do przyjęcia w dniu 10 grudnia 2000 r. znowelizowanego regulaminu w sprawie działalności agentów zawodników. Komisja, usatysfakcjonowana zmianami w wprowadzonych przez FIFA do przedmiotowego regulaminu uznała, iż nie ma podstaw do kontynuowania postępowania, o czym poinformowała L. Piau w piśmie z dnia 3 sierpnia 2001 r. wystosowanym do w trybie art. 6 rozporządzenia nr 2842/98, oddalając w następstwie jego skargę w dniu 15 kwietnia 2002 r.

47 Wydaje się zatem, iż z proceduralnego punktu widzenia Komisja uczyniła w ten sposób właściwy użytek z przekazanych jej mocą rozporządzenia nr 17 - mającego wtedy zastosowanie - uprawnień w przedmiocie nadania biegu skardze w dziedzinie konkurencji, którymi dysponuje ona w tym zakresie. W konsekwencji nie może być mowy o niedopełnieniu przez Komisję spoczywających nań w tym zakresie obowiązków. Okoliczność, iż regulamin pierwotny nie został zgłoszony Komisji, nie rzutuje na prawidłowość przebiegu postępowania. Brak zgłoszenia pozbawia jedynie Komisję, z uwagi na niewniesienie przez FIFA wniosku w tym zakresie, możliwości podjęcia decyzji, w szczególności dotyczącej ewentualnego wyłączenia na podstawie art. 81 ust. 3 WE. Ostatecznie skarżący nie powołał żadnego dowodu na okoliczność, że Komisja rozpoznając jego skargę nie działała w dobrej wierze czy też naruszyła zasadę pewności prawa.

- 48 Po drugie, w odniesieniu do rozpoznania skargi wniesionej do Komisji i do uzasadnienia zaskarżonej decyzji w świetle art. 82 WE, z akt sprawy wynika, iż skarga wniesiona w dniu 23 marca 1998 r. nie zawierała wzmianki o art. 82 WE. Niemniej jednak, L. Piau w swym piśmie z dnia 28 września 2001 r., podnosząc w odpowiedzi na zawiadomienie Komisji wystosowane w trybie art. 6 rozporządzenia nr 2842/98, iż podtrzymuje swoją skargę (zob. wyżej pkt 21), postanowienie to przywołał. Skarżący wykazywał w rzeczonym piśmie, iż według niego sprawa nie została zbadana, w zakresie w jakim odnosiła się ona do art. 82 WE, mimo że FIFA nadużywała pozycji dominującej i mimo że Komisja w swym piśmie z dnia 30 marca 2001 r. wskazała, iż skarga, którą wniósł on do Komisji dotyczyła zasadniczo art. 81 i 82 WE.
- 49 Skarżący nie miał podstaw, by powoływać się na ochronę uzasadnionych oczekiwań, opierając swój argument na wskazówkach zawartych we wniosku o udzielenie informacji, wystosowanym w dniu 11 listopada 1998 r. i 19 lipca 1999 r. przez Komisję do FIFA, w których rozważano możliwość istnienia naruszeń art. 81 i 82 WE. Tego rodzaju wskazówki nie mogą być utożsamiane ze szczegółowymi zapewnieniami, mogącymi zrodzić po jego stronie uzasadnione oczekiwania (zob. np. wyrok Sądu z dnia 8 listopada 2000 r., w sprawach połączonych T-485/93, T-491/93, T-494/93 i T-61/98 Dreyfus i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-3659, pkt 85). Ponadto w konsekwencji Komisja w piśmie o przedstawieniu zarzutów z dnia 19 października 1999 r. nie stwierdziła naruszenia art. 82 WE, lecz wyłącznie art. 81 WE.
- 50 Ze swej strony Komisja nie miała podstaw, by podnosić, iż powołanie się przez skarżącego na art. 82 WE w trakcie postępowania administracyjnego zwalnia ją z obowiązku prowadzenia dochodzenia w tym względzie i uzasadnienia w tym zakresie zaskarżonej decyzji. W konsekwencji tak długo jak postępowanie administracyjne nie było zamknięte, a decyzja w przedmiocie skargi L. Piau niewydana, Komisja miała wciąż możliwość przeprowadzenia nowego dochodzenia, jeśli podniesione zostały nowe zarzuty, których zasadność winna była ona ocenić.
- 51 Jednak jeśli po przeanalizowaniu okoliczności faktycznych i prawnych dotyczących zastosowania art. 82 WE Komisja doszła do wniosku, że prowadzenie dochodzenia

w tym zakresie nie jest konieczne lub że jest ono nieuzasadnione, nie miała obowiązku dalej go prowadzić (wyrok Sądu z dnia 24 stycznia 1995 r. w sprawie T-74/92 Ladbroke przeciwko Komisji, Rec. str. II-115, pkt 60).

- 52 W uzasadnieniu odnoszącym się do art. 82 WE zaskarżona decyzja wskazuje, iż uwagi L. Piau dotyczące zastosowania tego przepisu są „niejasne, tam gdzie odnoszą się do dominującej pozycji FIFA na rynku i rzekomego nadużycia”. Wykazuje ona, iż FIFA nie działa na rynku usług doradczych [wobec zawodników], na którym działają agenci zawodników, konkludując, iż „art. 82 WE nie znajduje zastosowania do niniejszej sprawy w sposób, w jaki została ona przedstawiona przez skarżącego”. W niniejszych okolicznościach sprawy podane wyjaśnienia czynią zadość obowiązkowi uzasadnienia ciążącym na Komisji (ww. wyżej wyrok w sprawie Ladbroke przeciwko Komisji, pkt 60).
- 53 Z powyższego wynika, że zarzuty L. Piau, jakoby Komisja niedopełniła obowiązków, które ciążą na niej przy rozpatrywaniu wniesionej do niej skargi, są bezzasadne. Zarzuty skarżącego podniesione w tym zakresie winny być zatem oddalone.

2. Co do interesu wspólnotowego

Argumenty stron

- 54 L. Piau podnosi, iż rozpatrzenie skargi wniesionej do Komisji leżało w interesie wspólnotowym. W istocie rynek, o którym mowa, ma „charakter transgraniczny”, najistotniejsze ograniczenia w przepisach regulaminu pierwotnego nie zostały

uchylone, a regulamin znowelizowany nie może być przedmiotem wyłączenia na podstawie art. 81 ust. 3 WE. Nadal istnieją antykonkurencyjne skutki., jako że agenci zawodników, którzy uzyskali swe licencje pod rządami regulaminu pierwotnego, zachowali swą pozycję na rynku. Ponadto art. 82 WE ma zastosowanie. Wreszcie L. Piau nie mógł uzyskać należytej ochrony prawnej przed sądami krajowymi.

- 55 Skarżący podnosi, po pierwsze, iż Komisja dokonała błędnej oceny regulaminu FIFA w sprawie działalności agentów zawodników. Obwarowany sankcjami, obowiązek przestrzegania regulaminu FIFA stanowi przeszkodę wobec „wolnej konkurencji świadczenia usług” i swobody przedsiębiorczości oraz pozbawia dostępu do rynku wszystkich agentów nielicencjonowanych. Przepis regulaminu znowelizowanego odnoszący się do wynagrodzenia agentów zawodników należy uznać jako przyjęcie ustalonej ceny, co ogranicza konkurencję. Zastrzeżenie wzoru umowy przeczy swobodzie kontraktowej, a zobowiązanie związku krajowego do przesłania FIFA kopii umowy nie gwarantuje ochrony danych osobowych. Kodeks etyki zawodowej, będący załącznikiem do powołanego regulaminu, pozwala na znaczną swobodę interpretacji. Regulamin znowelizowany pozostaje w sprzeczności z ustawodawstwem francuskim dotyczącym rzeczonego zawodu, jednak francuska federacja piłki nożnej przyznawała mu pierwszeństwo, udzielając licencji z naruszeniem ustawodawstwa francuskiego. Jednocześnie regulamin znowelizowany wyłącza możliwość zaskarżenia do sądów powszechnych.
- 56 Po drugie L. Piau podnosi, iż regulamin znowelizowany nie podlega wyłączeniu na podstawie art. 81 ust. 3 WE, gdyż nie czynni zadość żadnej z przesłanek zawartych w niniejszym postanowieniu. Ograniczenia przewidziane regulaminem nie są ani konieczne, ani dostosowane do potrzeb, ani proporcjonalne. Wręcz przeciwnie, regulamin znosi wszelką konkurencję, skoro wyłącznie FIFA jest upoważniona do wydawania licencji. Skarżący podnosi, iż za oficjalnym celem ochrony zawodników i utrzymania należytych standardów etyki zawodowej w zawodzie agenta zawodników, kryje się rzeczywista intencja FIFA, którą jest całkowita kontrola zawodu agenta zawodników z naruszeniem swobody przedsiębiorczości i zasady niedyskryminacji. L. Piau jednocześnie podnosi, iż „specyfika sportu”, która pozwalałaby na odstępianie od przepisów wspólnotowych w zakresie konkurencji, nie może mieć zastosowania do niniejszego sporu, gdyż rozważana działalność nie jest bezpośrednio związana ze sportem.

- 57 Po trzecie L. Piau podnosi, iż FIFA zajmuje pozycję dominującą na „rynku piłki nożnej” i nadużywa swej pozycji dominującej na powiązonym rynku usług świadczonych przez agentów zawodników. FIFA jest związkiem przedsiębiorstw, a regulamin znowelizowany stanowi decyzję związku przedsiębiorstw. Reprezentując interesy wszystkich kupujących, FIFA działa jako monopol, jedyny kupujący dyktujący warunki składającym oferty. Nadużycie pozycji dominującej wynika z bezwzględnie obowiązujących przepisów regulaminu. Licencjonowani agenci zawodników wspólnie zajmują również zbiorową pozycję dominującą, której nadużywają poprzez regulamin FIFA. Rynek usług agentów zawodników jest dostępny wyłącznie dla członków związku przedsiębiorstw, a agentom nielicencjonowanym odmawia się do niego dostępu.
- 58 Po czwarte L. Piau podtrzymuje, iż regulamin znowelizowany, uzależniając prawo wykonywania zawodu agenta zawodników od posiadania licencji, ogranicza swobodę świadczenia usług, jak i swobodę przedsiębiorczości. Skarżący podnosi, iż FIFA nie jest uprawniona do regulowania działalności gospodarczej, i że w ten sposób Komisja w sposób dorozumiany upoważnia ją do stanowienia przepisów w dziedzinie świadczenia usług, naruszając kompetencje przekazane Państwu Członkowskiemu.
- 59 Komisja przede wszystkim podtrzymuje, iż za kontynuowaniem postępowania nie przemawiał interes wspólnotowy i że w tym zakresie skarga wniesiona do Komisji przez L. Piau została słusznie oddalona jako bezpodstawna. „Transgraniczny charakter” rynku niekoniecznie decyduje o istnieniu interesu wspólnotowego. Najistotniejsze ograniczenia zostały usunięte z treści regulaminu w wersji znowelizowanej. Ewentualne pozostałe skutki obowiązywania regulaminu pierwotnego mają charakter środków przejściowych, gwarantujących ochronę praw nabytych przez agentów licencjonowanych pod rządami uprzedniego systemu. Okoliczność wniesienia skargi do Komisji w przedmiocie rzekomych nadużyć pozycji dominującej nie pozwala sama w sobie przesądzać o istnieniu interesu wspólnotowego. Wbrew temu, co twierdzi skarżący, nie ma przeszkód do wniesienia skargi do sądów powszechnych.

- 60 Dodatkowo Komisja podnosi, po pierwsze, iż argumentacja skarżącego, która opiera się na przepisach, które nie mają nic wspólnego z prawem konkurencji, jest niedopuszczalna i nieuzasadniona, albowiem ani rozporządzenie nr 17 ani żadne inne przepisy nie przyznają jej uprawnień do podjęcia działań wobec związku przedsiębiorstw na innej podstawie aniżeli ta, która dotyczy poszanowania wspólnotowych reguł konkurencji. Komisja podnosi ponadto, iż prawo wspólnotowe dopuszcza uznanie praw nabytych i że wątpliwości skarżącego co do ochrony danych osobowych nie są uzasadnione. Wykazuje ona, iż jako że organizacja zawodu agenta zawodników nie była przedmiotem harmonizacji na poziomie wspólnotowym, regulamin FIFA, który reguluje warunki podjęcia zawodu w sposób ujednolicony w skali światowej, nie może ograniczać swobody przepływu agentów zawodników.
- 61 Po drugie Komisja podtrzymuje, iż nie dokonała ona błędnej oceny rozważanej regulacji, która w istocie zmierza do ochrony zawodników i zapewnienia należytego przygotowania agentów. System licencyjny nakłada, wobec baraku wewnętrznej organizacji zawodu, uzasadnione ograniczenia jakościowe, niezbędne i proporcjonalne. Ponadto główne ograniczenia, dotyczące w szczególności warunków podjęcia zawodu i trybu przeprowadzania egzaminu, zostały uchylone. Regulamin znowelizowany został dostosowany do celów, którym miał służyć, i uwzględnia specyfikę sportu. Przepis dotyczący wynagrodzenia agenta stanowi li tylko przepis pomocniczy, pozostawiając stronom znaczny margines swobody. Wzór umowy nie ogranicza wolności kontraktowej stron, a ograniczenie czasu obowiązywania umowy do dwóch lat służy konkurencji. Rzekomy zakaz zaskarżenia do sądów powszechnych jest nieprawdziwy. Przepisy kodeksu etyki zawodowej, które mogą być uzasadnione interesem publicznym, zostały dostosowane i pozostają w zgodzie z prawem wspólnotowym w dziedzinie konkurencji. Wreszcie wiążący charakter regulaminu i norm przezeń przewidzianych wynika z samego faktu istnienia regulacji.
- 62 Po trzecie Komisja podtrzymuje, iż regulamin znowelizowany spełnia przesłanki wyłączenia sformułowane w art. 81 ust. 3 WE.. Ograniczenia, które on zawiera, podyktowane troską o utrzymanie należytych standardów etyki zawodowej i profesjonalizmu, są proporcjonalne. Nie może być mowy o eliminacji konkurencji. Istnienie takiej regulacji służy lepszemu funkcjonowaniu rynku i jest podstawą postępu ekonomicznego.

63 Po czwarte Komisja podnosi, iż art. 82 WE, który odnosi się wyłącznie do działalności gospodarczej, nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie, która dotyczy działalności czysto reglamentacyjnej. FIFA nie może być traktowana ani jako „potęga gospodarcza”, ani jako monopson, i żadne nadużycie nie zaistniało na rynku powiązanym z „rynkiem piłki nożnej”. FIFA nie reprezentuje interesów ekonomicznych klubów czy zawodników. Licencjonowani agenci zawodników stanowią nieskoncentrowaną grupę zawodową, bez żadnych powiązań strukturalnych i nie nadużywają oni zbiorowej pozycji dominującej. Niemniej jednak Komisja podnosi, iż FIFA jest związkiem przedsiębiorstw i że sporny regulamin jest decyzją związku przedsiębiorstw.

64 FIFA podnosi po pierwsze, iż Komisja słusznie oddaliła skargę L. Piau, ze względu na brak interesu wspólnotowego. Utrzymane w mocy w znowelizowanym regulaminie przepisy ograniczające mają swoje podłoże merytoryczne. Nie zawierają one przy tym ograniczeń zakazanych mocą przepisu art. 81 [ust. 1 WE, a które byłyby uzasadnione na podstawie art. 81] ust. 3 WE. Rzekomo nadal istniejące skutki antykonkurencyjne nie są wynikiem obowiązywania spornego regulaminu, lecz rezultatem działalności agentów. „Transgraniczny charakter” rynku pozostaje bez związku z interesem wspólnotowym, który sprawa może przedstawiać.

65 Po drugie FIFA podtrzymuje, iż regulamin znowelizowany nie może być uznany za decyzję związku przedsiębiorstw, skoro kluby zawodowe, które mogłyby być traktowane jako przedsiębiorstwa, stanowią jedynie mniejszość członków związków krajowych, które wchodzą w skład organizacji międzynarodowej. W związku z powyższym regulaminy FIFA nie są wyrazem woli zawodowych klubów sportowych. Regulamin znowelizowany nie zawiera istotnych ograniczeń, które mogą skutkować naruszeniem konkurencji. Tryb uzyskania licencji jest od tej pory zadowalający. Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej do wysokości obiektywnie określonej jest właściwym sposobem rozstrzygania sporów. Przepisy odnoszące się do wynagrodzenia agenta nie mogą być utożsamiane z ustaleniem ceny. Wzór umowy zawiera typowe postanowienia i nie narusza prywatności. Przepisy kodeksu etyki zawodowej, przepisy dotyczące sankcji i system rozstrzygania sporów nie mogą być traktowane jako pozostające w sprzeczności z art. 81 WE.

- 66 Po trzecie FIFA podnosi, iż regulamin znowelizowany mógł być przedmiotem wyłączenia na mocy art. 81 ust. 3 WE. Istnienie owego regulaminu jest konieczne, ze względu na brak organizacji w ramach zawodu agenta zawodników i przepisów krajowych oraz ze względu na światowy wymiar piłki nożnej. Promuje on profesjonalizm i należyte standardy etyczne w ramach zawodu agenta, którego rosnąca liczba przedstawicieli wskazuje, iż regulamin ten jest pozbawiony charakteru ograniczającego.
- 67 Po czwarte FIFA twierdzi, iż art. 82 WE nie znajduje zastosowania i że nie dopuściła się ona nadużycia pozycji dominującej. Przypomina ona, iż nie jest związkiem przedsiębiorstw i podnosi, iż wykonując uprawnienia regulacyjne będące przedmiotem sprawy, nie prowadzi ona działalności gospodarczej. Podnosi ona, iż skarżący w trakcie postępowania administracyjnego nie odniósł się ani razu do „rynku piłki nożnej” i że okoliczność, iż wykonuje ona swe uprawnienia regulacyjne w odniesieniu do podmiotów działających na danym rynku nie oznacza, iż ona sama jest na tym rynku aktywna, a tym bardziej że zajmuje pozycję dominującą. Ponadto rynek usług doradczych, którego niniejszy spór dotyczy, nie jest powiązany z żadnym rynkiem, na którym FIFA byłaby aktywna. Jej sytuacja nie może być zatem traktowana jako monopson, jako że nie reprezentuje ona ani klubów, ani zawodników w ich stosunkach z agentami. Licencjonowani agenci nie zajmują również zbiorowej pozycji dominującej, której by nadużywali za pomocą regulaminu FIFA.

Ocena Sądu

Co do charakteru regulaminu FIFA w sprawie działalności agentów zawodników

- 68 Komisja - nie wdając się w rozważania ani co do kwalifikacji charakteru regulaminu w sprawie działalności agentów zawodników, ani FIFA jako jego autora w świetle prawa wspólnotowego - przeanalizowała w zaskarżonej decyzji skargę L. Piau w zakresie wspólnotowych reguł konkurencji, w szczególności art. 81 WE.

Postanowienie to i uprawnienia przyznane Komisji celem zapewnienia jego przestrzegania dotyczą decyzji, porozumień czy praktyk przedsiębiorstw czy związków przedsiębiorstw, albowiem prawo wspólnotowe znajduje zastosowanie jedynie wtedy, gdy akty te czy działania i ich autorzy podlegają zakresowi tego postanowienia. W trakcie niniejszego postępowania, Komisja wykazywała, iż jej zdaniem FIFA jest związkiem przedsiębiorstw, a sporny regulamin decyzją związku przedsiębiorstw, potwierdzając w ten sposób swe wnioskowanie z pisma o przedstawieniu zarzutów, z którym zgadza się L. Piau, a które kwestionuje FIFA.

⁶⁹ Ustosunkowując się po pierwsze do pojęcia związku przedsiębiorstw, pomijając kwestię dopuszczalności argumentacji interwenienta pozostającej w sprzeczności z wnioskami strony, do której przystąpił on w sprawie: nie budzi wątpliwości, iż członkami FIFA są związki krajowe zrzeszające kluby, dla których uprawianie piłki nożnej stanowi działalność gospodarczą. Kluby piłkarskie są wobec powyższego przedsiębiorstwami w rozumieniu art. 81 WE, a związki krajowe, które je zrzeszają są - w rozumieniu tego samego postanowienia - związkami przedsiębiorstw.

⁷⁰ Okoliczność, iż związek krajowy, obok klubów określanych jako zawodowe, zrzesza również tzw. kluby amatorskie, nie stanowi podstawy do zakwestionowania tej oceny. Wydaje się w tym względzie zasadne wskazać, iż jednostronna kwalifikacja związku czy federacji sportowej uznająca sportowca czy klub za „amatorski” nie wyklucza, iż prowadzą one działalność gospodarczą w rozumieniu art. 2 WE (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 11 kwietnia 2000 r. w sprawach połączonych C-51/96 i C-191/97 *Deliège*, Rec. str. I-2549, pkt 46).

⁷¹ Ponadto związki krajowe, które zgodnie ze statutami FIFA mają obowiązek uczestniczenia w zawodach przez nią organizowanych, które są zobowiązane odprowadzać na jej rzecz określony procent przychodu brutto z każdego meczu

międzynarodowego i które są uznane, mocą tych samych statutów, za współwłaścicieli — wraz z FIFA — wyłącznego prawa do rozpowszechniania i transmisji rzeczonych wydarzeń sportowych, prowadzą w ten sposób działalność gospodarczą (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 9 listopada 1994 r. w sprawie T-46/92 Scottish Football przeciwko Komisji, Rec. str. II-1039). Stanowią one w konsekwencji przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 81 WE.

72 Skoro związki krajowe stanowią związki przedsiębiorstw i jednocześnie, ze względu na prowadzoną działalność gospodarczą — przedsiębiorstwa, FIFA jako związek zrzeszający związki krajowe stanowi związek przedsiębiorstw w rozumieniu art. 81 WE. Postanowienie to ma zatem zastosowanie do związków, o tyle o ile ich własna działalność lub działalność przedsiębiorstw wchodzących w ich skład zmierza do wywołania skutków, do których postanowienie to się odnosi. (wyrok Trybunału z dnia 15 maja 1975 r. w sprawie 71/74 Frubo przeciwko Komisji, Rec. str. 563, pkt 30). Ramy prawne, w których są podejmowane decyzje przedsiębiorstw, i kwalifikacja prawna owych ram w różnych krajowych porządkach prawnych pozostają bez wpływu na możliwość zastosowania wspólnotowych reguł konkurencji (wyrok Trybunału z dnia 30 stycznia 1985 r. w sprawie 123/83 BNIC, Rec. str. 391, pkt 17).

73 Po drugie, odnośnie do pojęcia decyzji związku przedsiębiorstw z akt sprawy wynika, iż celem działalności agenta zawodników, zgodnie z brzmieniem regulaminu znowelizowanego, jest „pośredniczenie, w sposób stały i za wynagrodzeniem w kontaktach pomiędzy zawodnikiem a klubem w celu zawarcia umowy o pracę lub między dwoma klubami celem zawarcia umowy transferu”. Chodzi tu zatem o działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług, która nie ma specyficznego charakteru sportowego, zdefiniowanego w orzecznictwie (wyroki Trybunału z dnia 14 lipca 1976 r. w sprawie 13/76 Donà, Rec. str. 1333, pkt 14 i 15, z dnia 15 grudnia 1995 r. w sprawie C-415/93 Bosman, Rec. str. I-4921, pkt 127, w powołanej wyżej sprawie Deliège, pkt 64 i 69, i z dnia 13 kwietnia 2000 r. w sprawie C-176/96 Lehtonen i Castors Braine, Rec. str. I-2681, pkt 53–60).

74 Po pierwsze, regulamin w sprawie działalności agentów zawodników został przyjęty przez FIFA w oparciu o jej własne uprawnienia, a nie w oparciu o uprawnienia normatywne, delegowane na nią przez władze publiczne w ramach realizacji zadań

służących interesowi publicznemu i dotyczących działalności sportowej (zob. analogicznie, wyrok Trybunału z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie C-309/99 Wouters i inni, Rec. str. I-1577, pkt 68 i 69). Przyjęcie tego regulaminu nie jest również wynikiem wolności organizacji wewnętrznej związków sportowych (ww. wyroki w sprawie Bosman, pkt 81, i w sprawie Deliège, pkt 47).

75 Po drugie, regulamin, wiążący dla związków krajowych-członków FIFA, które są zobowiązane przyjąć podobne regulaminy, zatwierdzane następnie przez FIFA, jak i dla klubów, zawodników, agentów zawodników, jest wyrazem woli FIFA koordynowania zachowań swych członków wobec działalności agentów zawodników. Stanowi on zatem decyzję związku przedsiębiorstw w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE (wyrok Trybunału z dnia 27 stycznia 1987 r. w sprawie 45/85 Verband der Sachversicherer przeciwko Komisji, Rec. str. 405, pkt 29–32 i ww. wyrok w sprawie Wouters i inni, pkt 71), która poddana jest regułom wspólnotowym dotyczącym konkurencji, jeżeli decyzja tego rodzaju ma skutki dla Wspólnoty.

76 Odnosząc się do kwestionowanych przez skarżącego uprawnień FIFA do wydawania tego rodzaju regulacji, której przedmiotem nie jest sport, ale uboczna w stosunku do rozważanej działalności sportowej działalność gospodarcza, wkraczająca w zakres podstawowych wolności, można w istocie zadać sobie pytanie - w kontekście zasad wspólnych Państwom Członkowskim, na których opiera się Unia Europejska — o źródło uprawnień normatywnych, które nadaje sobie organizacja prywatna, taka jak FIFA, której podstawowym celem statutowym jest promocja piłki nożnej (zob. pkt 2).

77 W istocie sama w sobie regulacja działalności gospodarczej - która nie dotyczy specyficznego charakteru sportu, ani swobody organizacji wewnętrznej związków sportowych - przez podmiot prawa prywatnego, całkowicie pozbawiony delegacji władzy publicznej w tym zakresie, taki jak FIFA, nie może być natychmiast uznana za zgodną z prawem wspólnotowym, w szczególności gdy chodzi o poszanowanie wolności obywatelskich i gospodarczych.

78 Tego rodzaju regulacja działalności gospodarczej, która ingeruje w sferę podstawowych wolności, podlega co do zasady kompetencji władz publicznych. Niemniej jednak w ramach niniejszego sporu wykonywane przez FIFA uprawnienia normatywne, przy niemal powszechnym braku ustawodawstwa krajowego, mogą być rozpatrywane tylko o tyle o ile rzutują one na reguły konkurencji, w kontekście których winna być dokonana ocena zgodności z prawem zaskarżonej decyzji, wyłączając z zakresu kontroli sądowej w niniejszym postępowaniu, z całym zrozumieniem dla ich znaczenia, kwestie podstawy prawnej pozwalającej FIFA na wykonywanie działalności normatywnej.

79 W istocie niniejsza skarga dotyczy zgodności z prawem decyzji Komisji wydanej po przeprowadzeniu postępowania przyspieszonego, wszczętego na skutek skargi wniesionej do Komisji i złożonej na podstawie rozporządzenia nr 17, do rozpoznania której Komisja mogła zastosować jedynie przysługujące jej w tym zakresie uprawnienia. Kontrola sądowa jest bezwzględnie ograniczona do reguł konkurencji i oceny Komisji w przedmiocie naruszeń tych reguł przez regulamin FIFA. Kontrola ta może zatem dotyczyć poszanowania innych postanowień Traktatu, jedynie wtedy, gdy ich ewentualne naruszenie stanowiłoby jednocześnie pogwałcenie reguł konkurencji. Ponadto kontrola mogłaby tylko wtedy dotyczyć ewentualnego naruszenia podstawowych zasad, gdyby oznaczało ono również naruszenie reguł konkurencji.

Co do oceny interesu wspólnotowego, jaki przedstawia skarga do Komisji

80 Zaskarżona decyzja oddala skargę L. Piau ze względu na brak interesu wspólnotowego w kontynuowaniu postępowania. Należy przypomnieć, po pierwsze, iż ocena interesu wspólnotowego, który przedstawia skarga w dziedzinie konkurencji, zależy od okoliczności faktycznych i prawnych danego przypadku, które mogą różnić się znacząco w zależności od sprawy, a nie od z góry określonych kryteriów, które miałyby bezwzględne zastosowanie (zob. podobnie, ww. wyrok w sprawie Ufex

i in. przeciwko Komisji, pkt 79 i 80). Po drugie, Komisja, która mocą art. 85 ust. 1 WE czuwa nad stosowaniem art. 81 i 82 WE, jest powołana do zdefiniowania i realizacji polityki wspólnotowej w dziedzinie konkurencji i dysponuje w tym zakresie uprawnieniami dyskrejonalnymi przy rozpoznawaniu skarg. Uprawnienia te nie są jednak nieograniczone i Komisja winna ocenić w każdym przypadku wagę i okres trwania naruszeń konkurencji oraz utrzymywanie się ich skutków (zob. podobnie, ww. wyrok w sprawie Ufex i in. przeciwko Komisji, pkt 88, 89, 93 i 95).

81 Ponadto kontrola sądowa, jakiej w systemie wspólnotowym poddane jest wykonywanie przez Komisję powierzonych jej w tym zakresie uprawnień dyskrejonalnych, nie może prowadzić do zastąpienia oceny interesu wspólnotowego przez Komisję oceną sądu wspólnotowego, lecz ma na celu zbadanie, czy sporna decyzja nie została oparta na niedokładnych ustaleniach faktycznych lub czy nie została wydana z naruszeniem prawa oraz czy nie jest dotknięta oczywistym błędem w ocenie lub nadużyciem władzy (wyrok Sądu z dnia 14 lutego 2001, w sprawie T-115/99 SEP przeciwko Komisji, Rec. str. II-691, pkt 34).

82 W niniejszym przypadku na ocenę Komisji dotyczącą braku interesu wspólnotowego składają się trojaki rodzaj rozważania a mianowicie rozważania związane z uchyleniem najbardziej restrykcyjnych przepisów regulaminu pierwotnego, spełnieniem kryteriów wyłączenia na podstawie art. 81 ust. 3 WE przez przepisy regulaminu znowelizowanego i brakiem możliwości zastosowania art. 82 WE.

— W przedmiocie uchylenia najbardziej restrykcyjnych przepisów zawartych w treści regulaminu pierwotnego

83 Zaskarżona decyzja wskazuje na wstępie, iż najistotniejsze przepisy ograniczające, zawarte w treści regulaminu przyjętego w dniu 20 maja 1994 r., nie znalazły się w regulaminie przyjętym w dniu 20 grudnia 2000 r. Dokonuje ona analizy przepisów regulaminu FIFA w pięciu przedziałach, odnoszących się do egzaminu, ubezpie-

czenia, kodeksu etyki zawodowej, ustalenia wynagrodzenia agenta zawodników i wzoru umowy.

84 Po pierwsze, w odniesieniu do egzaminu, Komisja stwierdza w zaskarżonej decyzji, iż kandydaci są odtąd poddani egzaminowi pisemnemu w formie testu wielokrotnego wyboru, którego tryb przeprowadzania oraz daty, określone załącznikiem do regulaminu znowelizowanego, są jednakowe na całym świecie. Wskazuje ona, iż został odtąd przewidziany dwustopniowy system odwoławczy i że wymóg wykazania się przynajmniej dwoma latami zamieszkania wobec obywateli Unii Europejskiej został uchylony mocą poprawki z dnia 3 kwietnia 2002 r. Zaskarżona decyzja wskazuje, iż wymóg „nienagannej reputacji”, będący warunkiem uzyskania licencji, który winien być interpretowany zgodnie z ustawodawstwami krajowymi, rozumie się we Francji gdzie zamieszkuje L. Piau, jako brak skazania za przestępstwo. Zarzuty arbitralności, podnoszone przez skarżącego, ostatecznie nie wydały się Komisji uzasadnione.

85 Po drugie, Komisja wskazuje w zaskarżonej decyzji, że umowa ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej związanej z wykonywaniem zawodu, która jest wymagana od wszystkich i której suma ubezpieczenia jest uzależniona od obiektywnego kryterium przychodu uzyskanego przez zawodnika, zastąpiła obowiązek złożenia gwarancji i że może być ona zawarta we wszystkich państwach Unii z różnymi towarzystwami ubezpieczeniowymi. Odnośnie do tego punktu, w odpowiedzi na pytania Sądu cytowane wyżej w pkt 26, FIFA przedstawiła przykładowe umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, zaproponowane agentom zawodników przez dwanaście towarzystw ubezpieczeniowych działających na terenie Unii Europejskiej i EOG. Zaskarżona decyzja wskazuje równocześnie, iż wymagana gwarancja, która winna pokrywać wszelkie rodzaje ryzyka mogące wynikać z pośrednictwa, nie wydaje się niewspółmierna w stosunku do ryzyka pokrytego na przykład przez ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej wolnych zawodów.

86 Po trzecie, odnosząc się do kodeksu etyki zawodowej, Komisja w zaskarżonej decyzji ocenia, iż podstawowe zasady należytego postępowania zawodowego zapisane

w kodeksie — załączniku do regulaminu znowelizowanego, odnoszące się w szczególności do sumienności zawodowej, uczciwości, lojalności, obiektywizmu, przejrzystości, szczerości, sprawiedliwości i słuszności — nie nakładają na agentów zawodników niewspółmiernych zobowiązań.

- 87 Po czwarte, odnośnie do ustalenia wysokości wynagrodzenia agenta zawodników, Komisja w zaskarżonej decyzji przeanalizowała treść art. 12 regulaminu, który przewiduje, iż wynagrodzenie agenta jest wyliczane na podstawie wynagrodzenia zasadniczego brutto zawodnika i w przypadku braku porozumienia między stronami stanowi 5 % jego wartości. Ocenia ona dalej, iż przepis ten odsyła do kryterium obiektywnego i przejrzystego (wynagrodzenie zasadnicze brutto zawodnika), nie stanowiąc niczego innego jak tylko mechanizm pomocniczy w braku porozumienia.
- 88 Po piąte, zaskarżona decyzja wskazuje, iż zarzut L. Piau, jakoby fakt przekazywania dla celów rejestracji związkowi krajowemu kopii umowy zawieranej pomiędzy zawodnikiem a agentem stanowił naruszenie prywatności, nie jest kwestią, którą winna być rozstrzygana w kontekście reguł wspólnotowych zakresie konkurencji.
- 89 Zaskarżona decyzja nie wskazuje na to, by Komisja, która dokonała wnikliwej analizy zarzutów przedstawionych przez skarżącego, naruszyła zasady wynikające z powołanego w punktach 80 i 81 orzecznictwa dotyczącego zakresu jej obowiązków.
- 90 Komisja nie dokonała oczywiście błędnej oceny przepisów regulaminu znowelizowanego, przeanalizowanych w pkt 84–88, przyjmując, iż egzamin dawał zadawałające gwarancje obiektywności i przejrzystości, że obowiązek ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej w związku z wykonywaniem zawodu nie stanowił

niewspółmiernego wymogu oraz odrzucając domyślnie kwalifikację przepisów regulaminu dotyczących wynagrodzenia agentów zawodników jako narzucenie określonej ceny z punktu widzenia prawa konkurencji (wyrok Sądu z dnia 22 października 1997 r., w sprawach połączonych T-213/95 i T-18/96 SCK i FNK przeciwko Komisji, Rec. str. II-1739, pkt 158, 159 i 161–164).

- 91 Argumenty przedstawione w niniejszym postępowaniu przez L. Piau w odniesieniu do treści regulaminu znowelizowanego, które dotyczą w szczególności nałożonego tymże regulaminem obowiązku przestrzegania przepisów wydawanych przez FIFA, treści wzoru umowy, systemu sankcji oraz środków zaskarżenia, nie podważają tej oceny.
- 92 Po pierwsze, zobowiązanie agentów zawodników do przestrzegania regulaminu FIFA, w szczególności w przedmiocie transferów zawodników, nie wydaje się samo w sobie sprzeczne z regułami konkurencji; należy przy tym wskazać, iż regulamin FIFA dotyczący transferów zawodników, który nie jest przedmiotem wniosku L. Piau, nie podlega rozpoznaniu w ramach niniejszego sporu, z którym nie pozostaje w związku. Skarżący przesłuchany w trakcie rozprawy w tej kwestii nie sprecyzował, podobnie jak w swych pismach, w jaki sposób wymóg przestrzegania regulaminu FIFA narusza konkurencję.
- 93 Po drugie, przepisy odnoszące się do treści umowy między agentem a zawodnikiem, wedle których umowa w formie pisemnej winna określać kryteria i tryb ustalenia wynagrodzenia agenta i nie może zostać zawarta na okres dłuższy niż dwa lata, z możliwością jednak przedłużenia tego okresu, nie wykazują cech naruszenia konkurencji. Ograniczenie czasowe obowiązywania umowy do dwóch lat, które nie stoi na przeszkodzie jej odnowieniu, wydaje się sprzyjać płynności rynku, a co za tym idzie — konkurencji. Niniejsze ramy stosunków umownych, relatywnie ograniczone, wydają się wbrew pozorom przyczyniać się do bezpieczeństwa stosunków finansowych i prawnych między stronami, nie zagrażając istotnie konkurencji.

94 Po trzecie, system sankcji, podsumowany powyżej w pkt 16, w zakresie w jakim mógłby on stanowić naruszenie reguł konkurencji, nie podlega krytyce. Jak wynika z regulaminu znowelizowanego, sankcje mające zastosowanie do agentów, zawodników i klubów, tj. ostrzeżenie, nagana, upomnienie, zawieszenie lub odebranie agentom licencji, zawieszenie zawodników na okres do 12 miesięcy, jak i zawieszenie lub zakaz przeprowadzania transferów przez kluby przez co najmniej trzy miesiące, nie mogą być postrzegane jako oczywiście niewspółmierne, skoro chodzi tu o system sankcji dyscyplinarnych odnoszący się do działalności zawodowej. Co więcej, wymiar grzywny przewidziany w stosunku do zawodników i klubów został zmniejszony w porównaniu systemu do przewidzianego uprzednio regulaminem pierwotnym. L. Piau nie przedstawił ponadto żadnego dowodu na okoliczność, jakoby taka regulacja była stosowana w sposób arbitralny czy dyskryminujący, stanowiąc tym samym naruszenie konkurencji.

95 Po czwarte, w odniesieniu do środków zaskarżenia do sądów powszechnych i przy założeniu, iż przepisy regulaminu znowelizowanego mogą mieć wpływ na reguły konkurencji, z odpowiedzi FIFA i Komisji na wyżej wspomniane pytania Sądu (zob. pkt 26 powyżej) wynika, iż niezależnie od systemu zaskarżania do Trybunału Arbitrażowego do Spraw Sportu decyzji związków krajowych czy komisji ds. statusu piłkarza, właściwej do rozpoznawania spraw agentów zawodników, zainteresowani mogą zawsze zwrócić się do sądu powszechnego, w szczególności celem dochodzenia praw, które wywodzą oni z systemu prawa krajowego czy prawa wspólnotowego. Ponadto decyzje Trybunału Arbitrażowego do Spraw Sportu mogą być zaskarżone przez strony do szwajcarskiego trybunału federalnego. Skarżący, który w trakcie rozprawy podniósł kwestię zawichości i przewlekłości krajowych postępowań sądowych, nie wykazał jednak, iż został on w ten sposób pozbawiony możliwości zaskarżenia do sądów powszechnych ani tym bardziej iż została w ten sposób ograniczona swobodna gra konkurencji.

96 Z powyższej analizy wynika zatem, iż oparte na prawie konkurencji zarzuty i argumenty, które wskazał L. Piau, nie podważają wniosku, iż Komisja miała słuszne podstawy by uznać, iż najbardziej restrykcyjne przepisy regulaminu zostały uchylone. Argumentacja skarżącego w tym zakresie winna zatem zostać oddalona.

- 97 Jednocześnie należy również oddalić zarzuty i argumenty przytoczone przez skarżącego, które są pozbawione związku z prawem konkurencji, albowiem nie wykazują one naruszenia w tym względzie. L. Piau nie zdołał dowieść, iż jego zarzuty i argumenty oparte na naruszeniu wolności kontraktowej, niezgodności regulaminu FIFA z ustawodawstwem francuskim i naruszeniu w sferze ochrony danych osobowych, pozostają w związku z naruszeniem reguł konkurencji. Owe zarzuty i argumenty, które zresztą nie pozostają w związku z dowodami mającymi na celu ich poparcie, winny w konsekwencji być oddalone jako nieskuteczne w sporze w dziedzinie konkurencji.
- 98 Ponadto argument L. Piau, zgodnie z którym utrzymujący się skutek antykonkurencyjny wynika z faktu, że agenci licencjonowani pod rządami regulaminu pierwotnego zachowali swoje licencje nie może być przyjęty. Po pierwsze, skarżący nie zdołał wykazać, iż okoliczność ta sama w sobie ma skutki antykonkurencyjne. Po drugie, zasada pewności prawa przeciwstawia się podważaniu sytuacji prawnej podmiotów, co do której nie zostało udowodnione, iż została ona osiągnięta z naruszeniem prawa (zob. analogicznie, wyrok Sądu z dnia 30 listopada 1994 r. w sprawie T-498/93 Dornonville de la Cour przeciwko Komisji, RecFP str. I-A-257 i II-813, pkt 46–49 i 58). Ponadto, jak już stwierdził Trybunał w swoim orzecznictwie w odniesieniu do środków przejściowych w zakresie wzajemnego uznawania dyplomów — znajdującym zastosowanie w niniejszym przypadku — dopuszczalne jest zachowanie w podobnych sytuacjach praw nabytych (wyrok Trybunału z dnia 9 sierpnia 1994 r. w sprawie C-447/93 Dreessen, Rec. str. I-4087, pkt 10, i z dnia 16 października 1997 r. w sprawach połączonych od C-69/96 do C-79/96 Garofalo i in., Rec. str. I-5603, pkt 29–33).
- 99 Z całości powyższych rozważań wynika, że Komisja nie dopuściła się oczywistego błędu w ocenie przepisów rozważanego regulaminu czy rzekomego utrzymywania się skutków antykonkurencyjnych regulaminu pierwotnego, co stanowiło podstawę skargi L. Piau wniesionej do Komisji. W konsekwencji nie jest uzasadniony argument skarżącego, jakoby najbardziej restrykcyjne przepisy regulaminu pierwotnego nie zostały uchylone i jakoby zachowywały one swoje działanie antykonkurencyjne z uwagi na utrzymanie ich w mocy w regulaminie znowelizowanym.

— Co do dopuszczalności zastosowania wyłączenia na podstawie art. 81 ust. 3 WE w stosunku do przepisów regulaminu znowelizowanego

- 100 W zaskarżonej decyzji Komisja stoi na stanowisku, iż obowiązek posiadania licencji jest uzasadniony i że regulamin znowelizowany mógłby podlegać wyłączeniu na podstawie art. 81 ust. 3 WE. Wskazuje ona, iż system licencyjny, który nakłada ograniczenia o charakterze raczej jakościowym niż ilościowym, zmierza do ochrony zawodników i klubów i uwzględnia w szczególności ryzyko, na jakie narażeni są zawodnicy, których kariera jest krótka w przypadku źle wynegocjowanego transferu. Ocenia ona, iż przy obecnym braku organizacji zawodu agenta zawodników oraz powszechnie obowiązujących uregulowań krajowych ograniczenie nierozłącznie związane z systemem licencyjnym jest proporcjonalne i niezbędne.
- 101 Sama zasada ustanowiona przez FIFA dotycząca wymogu posiadania licencji, od której uzależnione jest wykonywanie zawodu agenta zawodników, stanowi przeszkodę w podjęciu tej działalności gospodarczej i oczywiście w związku z tym ma wpływ na wolną grę konkurencji. Może ona być zatem dopuszczalna tylko wtedy, gdy zostaną spełnione przesłanki sformułowane w art. 81 ust. 3 WE, od których zależy, czy regulamin znowelizowany będzie podlegał wyłączeniu na podstawie tegoż postanowienia, pod warunkiem, że przyczynia się on do popierania postępu gospodarczego, zastrzega dla użytkowników słuszną część zysku, nie nakłada ograniczeń, które nie są niezbędne do osiągnięcia jego celów i nie eliminuje konkurencji.
- 102 Okoliczności prawne i faktyczne różnego rodzaju zostały przytoczone dla uzasadnienia przyjęcia regulaminu i samej zasady obowiązku posiadania licencji, która pozostaje zasadniczą kwestią rozważanej regulacji. Wydaje się przede wszystkim, iż w ramach Wspólnoty jedynie Francja przyjęła regulację dotyczącą zawodu agenta sportowego. Przy czym nie jest poddawane w wątpliwość, iż na dzień dzisiejszy agenci zawodników nie stanowią razem wewnętrznie zorganizowanej grupy zawodowej. Nie jest również poddawane w wątpliwość, że w przeszłości

pewne praktyki agentów zawodników szkodziły zawodnikom i klubom tak z finansowego, jak i zawodowego punktu widzenia. FIFA wyjaśniła, iż wydając sporny regulamin realizowała podwójny cel polegający na propagowaniu należytych standardów etycznych i profesjonalizmu w zawodzie agenta zawodników, aby chronić zawodników, których kariera jest krótka.

- 103 Wbrew temu, co podnosił skarżący, konkurencja nie zostaje wyeliminowana przez system licencji. Wydaje się, iż prowadzi on raczej do selekcji pod względem jakościowym, która odpowiada realizacji celu utrzymania należytych standardów profesjonalizmu w zawodzie agenta zawodników aniżeli wprowadzaniu ograniczeń ilościowych w dostępie do zawodu. Przeciwnie, otwarcie tego zawodu z punktu widzenia ilościowego znajduje poparcie w danych liczbowych przedstawionych przez FIFA na rozprawie. Wskazała ona, nie napotykając w tym względzie sprzeciwu, iż gdy wszedł w życie regulamin pierwotny w 1996 r., grupa agentów zawodników liczyła 214 osób, natomiast z początkiem roku 2003 ich liczbę oceniła ona na 1500. Poza tym 300 kandydatów pomyślnie zdało egzamin zorganizowany podczas sesji marcowej i wrześniowej tegoż roku.
- 104 Z uwagi na okoliczności wskazane powyżej w pkt 102 i 103 oraz obecne warunki wykonywania działalności agenta zawodników, charakteryzujące się powszechnym brakiem regulacji krajowych i brakiem zbiorowej organizacji agentów zawodników, Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie stwierdzając, iż ograniczenia wynikające z obowiązku posiadania licencji mogłyby podlegać wyłączeniu na podstawie art. 81 ust. 3 WE, i słusznie zastrzegając sobie przy tym prawo do ponownego zbadania spornej regulacji. W konsekwencji argumentacja L. Piau w tym zakresie winna być oddalona.
- 105 Tym samym winien być oddalony jako nieskuteczny argument skarżącego, zgodnie z którym „specyficzny charakter sportu” nie może być okolicznością usprawiedliwiającą odstępstwo od reguł konkurencji. Zaskarżona decyzja nie opiera się na wyjątku tego rodzaju i przewiduje wykonywanie działalności agentów zawodników jako działalności gospodarczej bez przypisania jej specyficznego charakteru sportowego, którego w istocie jej brak.

- 106 Należy również oddalić argumenty L. Piau oparte na naruszeniu swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług, co do których skarżący nie zdołał wykazać, iż pozostają one w związku z jednoczesnym naruszeniem reguł konkurencji stanowiącym przeszkodę do zastosowania wobec regulaminu znowelizowanego wyłączenia na mocy art. 81 ust. 3 WE.

— Co do braku możliwości zastosowania art. 82 WE

- 107 Komisja stwierdza w zaskarżonej decyzji, iż art. 82 WE nie znajduje zastosowania w okolicznościach sprawy przedstawionych przez skarżącego, ponieważ FIFA nie prowadzi działalności na rynku usług doradczych dla zawodników.

- 108 Artykuł 82 WE zakazuje nadużywania przez przedsiębiorstwo lub większą liczbę przedsiębiorstw pozycji dominującej na wspólnym rynku lub na znacznej jego części.

- 109 Postanowienie to dotyczy zachowania jednego lub wielu podmiotów gospodarczych, nadużywających swej silnej pozycji ekonomicznej i tworzących przeszkody dla utrzymania skutecznej konkurencji na właściwym rynku, poprzez umożliwienie rzeczonemu podmiotowi podejmowania działań w znacznej mierze niezależnych od pozycji konkurentów, klientów i ostatecznie konsumentów (wyrok Trybunału z dnia 16 marca 2000 r. w sprawach połączonych C-395/96 P i C-396/96 P *Compagnie maritime belge transports i in. przeciwko Komisji*, Rec. str. I-1365, pkt 34).

- 110 Sformułowanie „większa liczba przedsiębiorstw” zawarte w treści art. 82 WE oznacza, iż pozycja dominująca może być utrzymywana przez dwie lub więcej jednostek gospodarczych, niezależnych od siebie z prawnego punktu widzenia, pod warunkiem iż pod względem ekonomicznym, na określonym rynku, występują lub działają w porozumieniu jako jednostka zbiorowa (ww. wyrok w sprawie *Compagnie maritime belge transports i in. przeciwko Komisji*, pkt 36).
- 111 Stwierdzenie istnienia zbiorowej pozycji dominującej zależy od łącznego zaistnienia trzech warunków: po pierwsze, każdy z członków dominującego oligopolu winien mieć wgląd w działania innych członków celem sprawdzenia, czy przyjmują oni tę samą linię działania; po drugie, stan milczącej współpracy winien cechować się trwałością, co oznacza, iż musi istnieć zachęta do nieodbiegania od linii wspólnego działania na rynku; po trzecie, przewidywalna reakcja konkurentów faktycznych i potencjalnych, jak i konsumentów nie może być w stanie podważyć oczekiwanych rezultatów wspólnej linii działania (wyrok Sądu z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie T-342/99 *Airtours przeciwko Komisji*, Rec. str. II- 2585, pkt 62, i z dnia 8 lipca 2003 r. w sprawie T-374/00 *Verband der freien Rohrwerke i in. przeciwko Komisji*, Rec. str. II-2275, pkt 121).
- 112 W niniejszym przypadku rynkiem, którego regulacja dotyczy, jest rynek usług, gdzie nabywcami są zawodnicy i kluby, a sprzedającymi — agenci. Można uznać, iż FIFA działa na niniejszym rynku na rzecz klubów piłkarskich, których, jak zostało uprzednio stwierdzone (zob. pkt 69–72), stanowi emanację jako związek drugiego stopnia zrzeszający przedsiębiorstwa jakimi są kluby.
- 113 Wykonanie decyzji, jaką jest regulamin FIFA w sprawie działalności agentów zawodników, może powodować w konsekwencji, iż przedsiębiorstwa funkcjonujące na danym rynku, a mianowicie kluby, związały się co do ich zachowania na określonym rynku w taki sposób, że występują na tym rynku jako jednostka zbiorowa, tak względem swych konkurentów, partnerów handlowych, jak i konsumentów (ww. wyrok *Compagnie maritime belge transports i in. przeciwko Komisji*, pkt 44).

- 114 Z faktu, że regulamin jest wiążący dla związków krajowych — członków FIFA i klubów, które zrzeszają, wynika, iż te kluby i związki, jeśli chodzi o ich zachowanie na rynku, są trwale związane przepisami, które przyjmują i których pod groźbą sankcji nie mogą kwestionować inne podmioty (zawodnicy i ich agenci). Te sankcje zwłaszcza w przypadku agentów zawodników mogą doprowadzić do wykluczenia ich z udziału w rynku. Tego rodzaju sytuacja charakteryzuje, zgodnie z orzecznictwem przywołanym w pkt 110 i 111, zbiorową pozycję dominującą klubów na rynku usług świadczonych przez agentów zawodników, skoro kluby poprzez regulację, którą przyjmują, narzucają warunki, w których odbywa się świadczenie spornych usług.
- 115 Wydaje się sztucznym utrzymywanie, iż FIFA, której uprawnienia kierownicze w zakresie działalności sportowej w dziedzinie piłki nożnej i powiązanej z nią działalności gospodarczej, jak w niniejszym przypadku działalność agentów zawodników, są bezsprzeczne, nie zajmuje zbiorowej pozycji dominującej na rynku usług świadczonych przez agentów zawodników z tego powodu, iż nie jest na tym rynku podmiotem.
- 116 W konsekwencji okoliczność, iż FIFA nie jest sama w sobie podmiotem gospodarczym, nabywcą usług świadczonych przez agentów zawodników na przedmiotowym rynku, i że jej oddziaływanie odbywa się poprzez działalność prawodawczą oraz że przyznała ona sobie uprawnienie jej wykonywania w stosunku do działalności gospodarczej agentów zawodników — nie ma znaczenia dla stosowania art. 82 WE, albowiem FIFA jest emanacją związków krajowych i klubów — faktycznych nabywców usług świadczonych przez agentów zawodników i że w konsekwencji działa ona na tym rynku za pośrednictwem swoich członków.
- 117 Natomiast w kwestii rzekomego nadużycia pozycji dominującej z uprzednio dokonanych analiz w przedmiocie regulaminu znowelizowanego i wyłączenia, którego mogło być one przedmiotem na podstawie art. 81 ust. 3 WE, wynika, iż rzeczone nadużycie nie zostało stwierdzone. W konsekwencji zostało wykazane, iż regulamin nie nakłada w stosunku do podejmowania działalności agenta zawodników ograniczeń o charakterze ilościowym, szkodliwych dla konkurencji, ale

ograniczenia natury jakościowej, które w obecnych okolicznościach mogą zostać usprawiedliwione. Nadużycie pozycji dominującej, wynikającej zdaniem skarżącego z przepisów regulaminu, nie zostało ustalone, a jego argumentację w tej kwestii należy oddalić.

- 118 Ostatecznie argument L. Piau, zgodnie z którym licencjonowani agenci zawodników nadużywali zbiorowej pozycji dominującej w rozumieniu art. 82 WE, musi być również oddalony z powodu braku jakichkolwiek powiązań strukturalnych pomiędzy tymi agentami, których istnienia L. Piau nie dowiódł. Posiadanie tej samej licencji, posługiwanie się jednakowym wzorem umowy i okoliczność, iż wynagrodzenie agentów jest ustalane na podstawie tego samego kryterium, nie świadczą o istnieniu pozycji dominującej licencjonowanych agentów zawodników. Skarżący nie wykazał również, iż zainteresowani podejmowali jednakowe kroki ani też że milcząco dzielili rynek.
- 119 W konsekwencji, mimo że Komisja niesłusznie uznała, że FIFA nie zajmowała pozycji dominującej na rynku usług świadczonych przez agentów zawodników, inne wnioski zawarte w zaskarżonej decyzji, według których najbardziej restrykcyjne przepisy przedmiotowego regulaminu zostały uchylone, a system licencji mógłby być przedmiotem decyzji wyłączającej na podstawie art. 81 ust. 3 WE, prowadzą do stwierdzenia braku naruszenia art. 82 WE i oddalenia argumentacji skarżącego w tym zakresie. Stąd też, pomimo błędnej interpretacji Komisji, iż art. 82 WE nie miał zastosowania, jego zastosowanie nie mogło w żaden sposób prowadzić do stwierdzenia nadużycia pozycji dominującej z uwagi na inne wnioski, które zostały słusznie wyciągnięte z analizy regulaminu. W ten sposób oddalenie skargi wniesionej do Komisji ze względu na brak interesu wspólnotowego w dalszym prowadzeniu postępowania nie jest niezgodne z prawem.
- 120 Z całości poprzedzających uwag wynika zatem, iż Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie podejmując decyzję o oddaleniu skargi wniesionej do Komisji przez L. Piau z powodu braku interesu wspólnotowego w prowadzeniu postępowania. Niezaprzeczalnie „transgraniczny charakter” rynku nie ma tu znaczenia, skoro okoliczność ta nie przydaje skardze interesu wspólnotowego. Ostatecznie, biorąc

pod uwagę, iż ocena interesu wspólnotowego, który przedstawia skarga jest wypadkową okoliczności każdego przypadku, nie należy ani ograniczać ilości kryteriów oceny, do których Komisja może się odnieść, ani odwrotnie, narzucać, by wyłącznie odwoływała się do niektórych kryteriów (ww. wyrok w sprawie Ufex i in. przeciwko Komisji, pkt 79 i 80).

121 Skarga L. Piau zostaje w konsekwencji oddalona.

W przedmiocie kosztów

122 Na mocy art. 87 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

123 Ponieważ skarżący przegrał sprawę, a Komisja wniosła o obciążenie go kosztami postępowania, należy obciążyć skarżącego jego własnymi kosztami oraz kosztami poniesionymi przez Komisję.

124 Na mocy art. 87 § 4 akapit trzeci regulaminu Sąd może postanowić, iż interwenienci inni niż Państwa Członkowskie i instytucje pokrywają własne koszty.

125 W okolicznościach niniejszego sporu należy orzec, iż FIFA pokrywa koszty poniesione w związku ze swą interwencją.

Z powyższych względów

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI (czwarta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) Skarga zostaje oddalona.**
- 2) Skarżący zostaje obciążony własnymi kosztami, jak również kosztami poniesionymi przez Komisję.**
- 3) Międzynarodowa Federacja Związków Piłki Nożnej ponosi własne koszty.**

Legal

Tiili

Vilaras

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 26 stycznia 2005 r.

Sekretarz

Prezes

H. Jung

H. Legal